

FEDERACIÓ DE
COOPERATIVES
AGRÀRIES
DE CATALUNYA

Com podem disminuir els factors que afecten el baix relleu generacional des del Dret?

Instrumentos jurídics DE i PER AL relleu generacional.

11 d'abril de 2024

Mar Garriga Filgueira. Advocada ICAB

Instrumentos jurídicos DE i PER AL relleu generacional

- PAC accions voluntàries
- Factors a tenir en compte
- Instrumentos jurídics:
 - A. Empresa familiar i/o empresari individual
 - Protocol familiar empresa familiar
 - Traspàs de l'explotació
 - Cessió de terres i/o explotació
 - B Cooperativa
 - Cooperativa agrària
 - Cooperativa explotació comunitària de la terra

1.- La PAC i la capacitat de resoldre el relleu generacional

1. Conscienciació política creixent sobre la importància del relleu generacional en l'agricultura.
2. Dades alarmants sobre l'envelliment dels Titulars d'Explotacions Agràries a Espanya.
3. Anàlisi de l'eficàcia de les polítiques actuals i la necessitat de canvis en els suports.
4. Identificació de les principals barreres d'accés per als joves agricultors: terra, innovació i crèdit.
5. Proposta de centrar els fons europeus en promocionar des dels governs accions voluntàries per facilitar el relleu generacional.

Conclusió: analitzar les barreres i facilitar accions voluntàries per part dels governs per trencar amb aquestes barreres.

2- Factors a tenir en compte, post anàlisi de les barreres :

Pensió Jubilació

- Jubilació i compatibilitat de la pensió de jubilació amb treball per compte propi:
 - Si el jubilat vol treballar personalment en l'explotació
 - Si no treballa personalment en l'explotació, però és titular de l'explotació

Fiscalitat

- Exempcions i bonificacions fiscals

SI VOL TREBALLAR PERSONALMENT en l'explotació

La Llei 28/2011 assenyala que la titularitat d'una petita explotació agrària és compatible amb el 100% de la pensió de jubilació, sempre que els ingressos d'activitat agrària no superin el SMI

Es permet realitzar labors agràries esporàdiques i ocasionals mentre es cobra la pensió de jubilació

En conclusió, es pot cobrar el 100% de la jubilació, treballar en l'explotació agrària i rebre la PAC si els ingressos nets no superen els 15.876€ per al 2024

SI NO TREBALLA PERSONALMENT en l'explotació i és Titular de l'Explotació:

Es pot compatibilitzar la **pensió de jubilació amb la titularitat de l'explotació agrària**, però el jubilat no pot treballar personalment en l'explotació i ha de contractar un gestor-administrador per realitzar totes les tasques

Totes les activitats han de ser contractades i documentades amb factures. El titular només pot dictar instruccions i criteris d'actuació, i realitzar actes de disposició no essencials per a l'empresa

→ Una persona física pot cobrar la jubilació i tenir número patronal per contractar treballadors, acreditant la contractació d'almenys un treballador per compte aliè (per al 100%).

→ Una persona jurídica unipersonal permet al soci persona física cobrar beneficis i la pensió de jubilació, mentre el negoci sigui portat per un tercer.

3A. Instrument jurídic: empresa i empresari individual

L'EMPRESARI

- Capacitat d'obrar
- No incapacitat
- Prohibicions
- Incompatibilitats

P.v. Econòmic:

Persona que directament realitza les tasques d'organització i direcció empresarial

P.v. Jurídic:

Persona que **en nom propi i, per si mateix** o per mitjà d'altri, exercita activitat econòmica organitzada i professionalment

Física

Empresari individual

Jurídica

Empresari social

L'EMPRESA

Conjunt organitzat d'elements personals, materials i immaterials **destinat a la producció o distribució de béns o serveis per al mercat**

TITULAR EXPLOTACIÓ

L'EMPRESA AGRÀRIA

Conjunt de béns i drets organitzats empresarialment pel seu titular en l'exercici de l'activitat agrària, primordialment amb fins de mercat, i que constitueix en si mateixa una unitat tecnicoeconòmica

Conceptes clau :

Patrimoni:

- Es el conjunt de **drets reals** conformat per **bens immobles susceptibles d'explotació agrària**, directament o prèvia transformació, (execució de procediments de transformació) els adquirits en virtut de l'exercici de drets preferents, o bens cedits i que s'incorporen per qualsevol altre títol.

Explotació agrària:

- Conjunt de **bens i drets organitzats empresarialment** pel seu titular en l'exercici de l'activitat agrària primordialment amb fins de mercat i que constitueix en sí mateixa una única unitat tècnic-econòmica. **Protecció** del dret a la propietat rústica privada i en la protecció de l'activitat de caràcter agrari, és a dir, la **propietat de l'empresa**.

Empresa agrària:

- L'empresa agrària en aquests moments es troba incursa en una competència continua, la competitivitat forma part de tota activitat econòmica i ser competitiu, no només en els preus sinó en l'eficàcia. La finalitat d'una empresa no es només satisfer les seves necessitats, sinó en ser allò més eficaç per triomfar i desenvolupar-se de manera permanent. L'empresa agrària està integrada en un Mercat Comú, competitiu i exigent.

Conceptes clau

Empresa agrària familiar:

- Actualment es pot constituir utilitzant els diversos instruments jurídics que l'ordenament jurídic ens ofereix i per tant figures jurídiques civils, **com la comunitat de béns i la societat civil; o figura mercantil com la societat de capital de responsabilitat limitada.**
- **Família:** subjectes que són membres d'aquesta, però que poden ser socis o no, directius o treballadors de la empresa familiar.
- **Propietat:** podem integrar socis titulars de les parts socials, de la propietat i a més poden ser o no membres de la família i a la vegada poden o no ostentar o no càrrecs d'administració i direcció de la empresa.

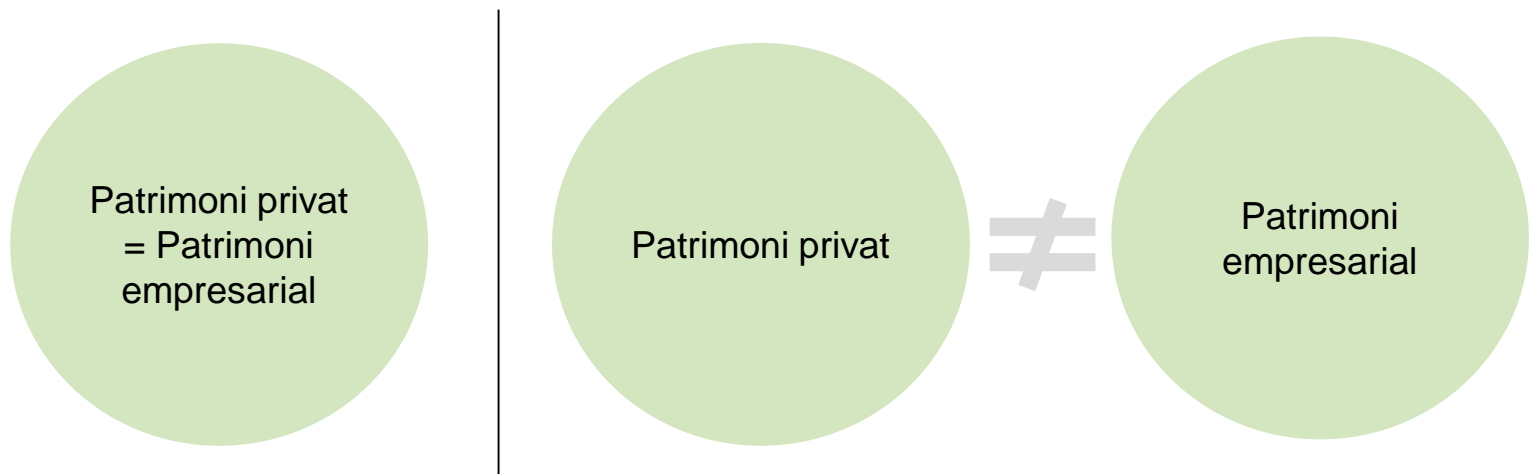
Hi ha dos àmbits claus: el familiar, on es controla el patrimoni o grup familiar, i l'empresarial, on s'aborden qüestions com l'organització de la gestió, requisits per a càrrecs de gestió per membres familiars, relacions amb administradors externs i les condicions per a la incorporació laboral de la família.

Cal distingir des del punt de vista jurídic: empresa familiar titularitat individual vs. Societària.

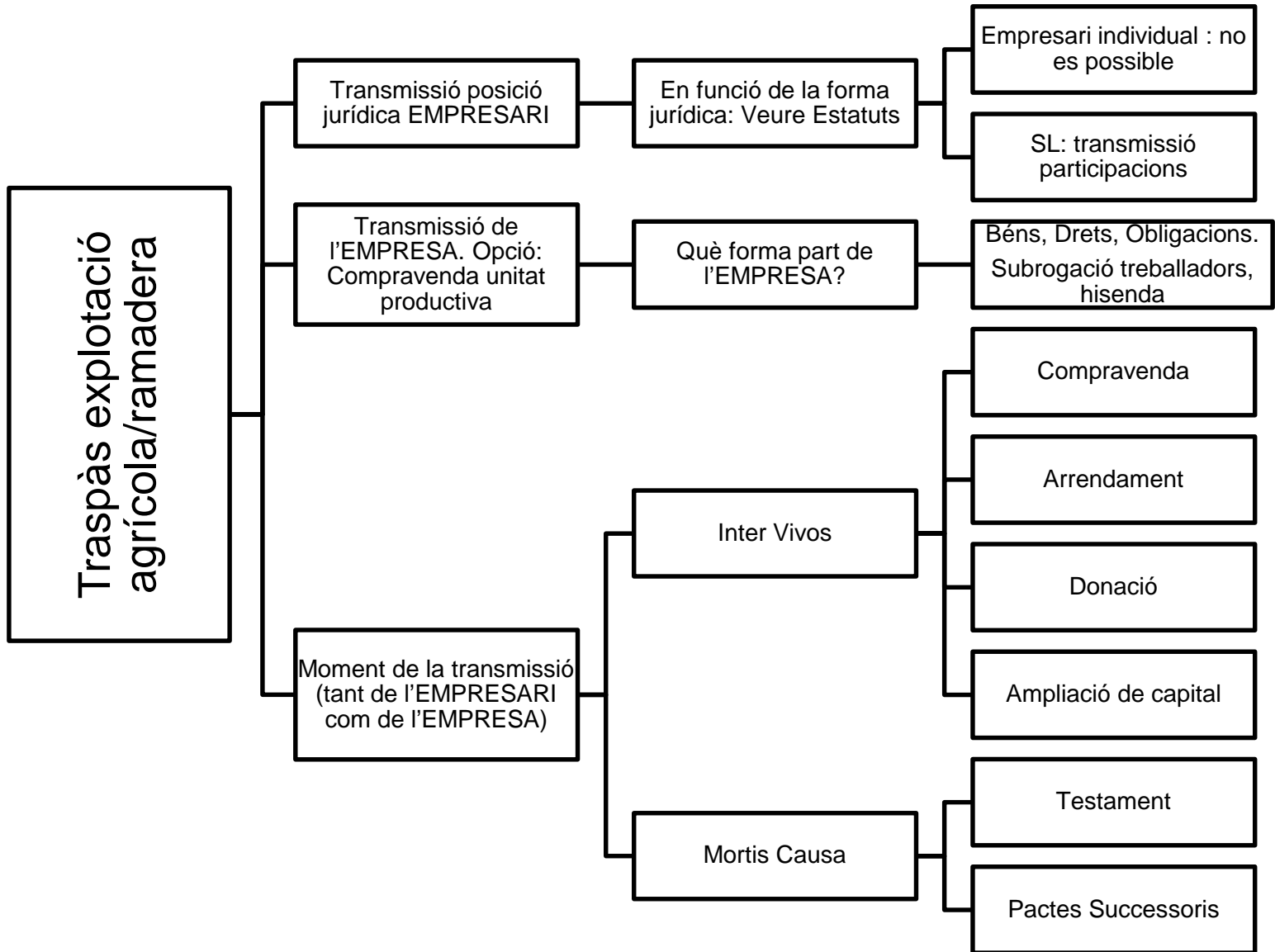

Tipus d'empresari

- Principal "handicap" de l'empresari individual: responsabilitat il·limitada.
- Tendència a la limitació de la responsabilitat

3.1 Traspàs explotació

3.2 Producció directa a través d'instruments de cessió.

- Cessió de terres a un tercer
 - Per un període determinat ampli per poder amortitzar despeses i millores de funcionament
 - Un cop amortitzat el deute, oferir possibilitats al cedent de la terra en participar en beneficis en funció de risc....
- Cessió per agrupació o gestió en comú
 - Pluralitat de cedents
 - Explotació per una entitat, gestió en comú,
 - Anàlisis de treballadors
 - Codecisió dels propietaris de terres i la gestió en comú.

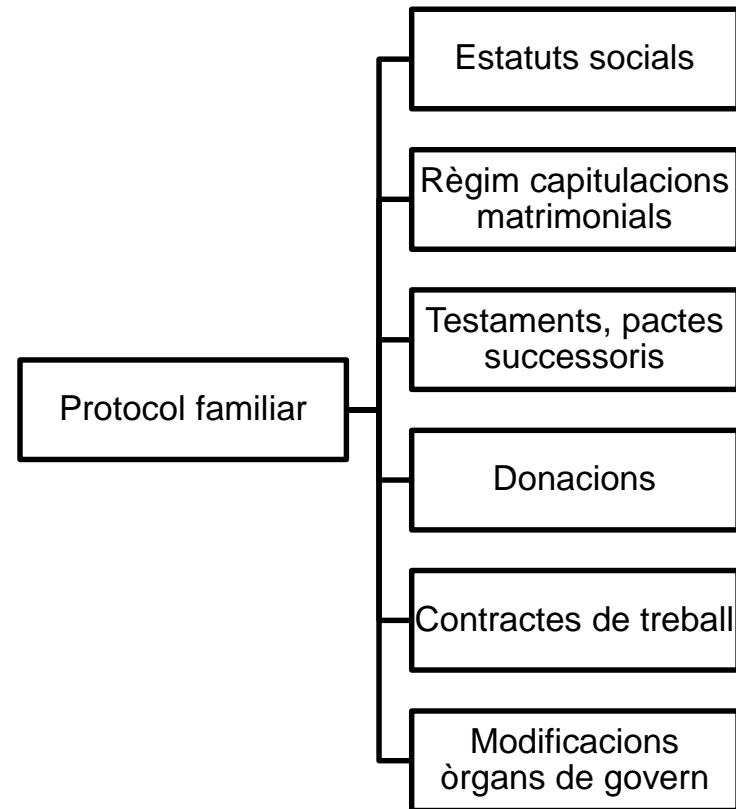

3.3 El protocol familiar

- Recomanació de formalitzar un **Protocol Familiar** per a les empreses familiars agràries, establint regles i normes de convivència entre l'empresa i la propietat, sense interferir en la gestió ni en les relacions amb tercers.
- El Protocol Familiar és considerat l'instrument idoni per a definir l'accés dels membres de la família a l'empresa, els seus rols de **responsabilitat en la gestió i governança**, així com les polítiques de dividends i finançament.
- Possibilitat de **crear fons interns d'autofinançament** per a situacions puntuals, regular la transmissió d'accions i establir els interlocutors entre la família i els gestors de l'empresa.
- Establiment de l'Assemblea i el Consell Familiar per a gestionar els temes relacionats amb la família i l'empresa, incloent-hi la planificació de la successió dels fundadors.
- Objectiu garantir la continuïtat de l'empresa familiar, incentivar l'interès de la família per l'empresa i contribuir a la seva competitivitat i creixement

El protocol familiar

3B.- Quin paper té la cooperativa?

- La cooperativa pot dur a terme diferents accions per fomentar el relleu generacional i no perdre producció:
- ❖ Aplicar mètodes econòmics i socials perquè els socis que volen traspasar les seves explotacions:
 - ✓ Cedeixin les terres per a que les treballin altres socis de l'entitat.
 - ✓ Traspassin les seves explotacions i els nous adquirents esdevinguin socis de la cooperativa.
- ❖ Intervenir directament en els treballs consistents en l'explotació de la finca dels socis que no treballaran més les terres:
 - a) Explotació comunitària de la terra
 - b) Creació d'una secció de conreus
 - c) Fomentar la realització de contractes de conreus entre socis de la mateixa cooperativa
 - d) Banc de terres de la cooperativa
 - e) Borsa de treball
 - f) Secció de serveis agraris

Intervenir en :

a) **Explotació comunitària de la terra:** Les cooperatives poden fer conjuntament l'explotació comunitària d'una terra i l'aprofitament del bestiar, de terres i d'immobles susceptibles d'explotació agrària. Com? Secció d'explotació comunitària de la terra i d'immobles: funciona com una cooperativa de treball associat on hi ha socis cedents de terres i socis de treball.

b) **Creació d'una secció de conreus:** En aquest cas no ens trobem davant una explotació comunitària de la terra per part de la cooperativa a través de socis, sinó que es crea una secció, a on el soci cedeix les terres a la cooperativa, però continua essent soci (com a soci col·laborador no com a soci comú) i la cooperativa haurà de contractar treballadors per conrear la terra que posseeix a la secció.

c) **Fomentar la realització de contractes de conreus entre socis de la mateixa cooperativa:** Una altra resposta que tenen les cooperatives agràries per evitar l'abandonament de les terres dels socis, és procurar i obligar que en el moment que un soci vulgui deixar de conrear les seves terres, aquestes siguin treballades per un altre soci de la cooperativa.

d) **Banc de terres de la cooperativa:** El soci que deixa la terra realitza un contracte de conreu a la cooperativa, com en els anteriors supòsits, o millor dit, un contracte de conreu entre l'arrendador (soci) i arrendatari (cooperativa). El producte queda a la cooperativa.

e) **Borsa de treball:** És un sistema en què la cooperativa ajuda a contactar els socis entre ells, aquells socis que volen deixar de conrear les terres, a favor d'altres socis que amb explotacions més grans faran més rendible el seu negoci.

f) **Secció de serveis agraris:** Els estatuts socials de les cooperatives poden regular la possibilitat que la Llei de cooperatives permet a ús exclusiu de les agràries: per al compliment de llurs objectius, poden, entre altres activitats, prestar serveis per la mateixa cooperativa i amb el personal propi, que consisteixin en la realització de feines agràries o altres anàlogues en les explotacions i a favor dels socis, d'acord amb la legislació estatal aplicable.

